

INTERNATIONAL
**CITY
AND
HISTORY**
SYMPOSIUM ON AVCILAR

ULUSLARARASI AVCILAR KENT ve TARİH SEMPOZYUMU

21-22 OCTOBER 2021 / 21-22 EKİM 2021
AVCILAR - İSTANBUL

INTERNATIONAL CITY AND HISTORY SYMPOSIUM ON AVCILAR

**ULUSLARARASI AVCILAR KENT ve
TARİH SEMPOZYUMU**

21-22 OCTOBER 2021 / 21-22 EKİM 2021
AVCILAR - İSTANBUL

AVCILAR BELEDİYESİ KÜLTÜR HİZMETİDİR
Yayın No: 9

ULUSLARARASI AVCILAR KENT VE TARİH SEMPOZYUMU
INTERNATIONAL CITY AND HISTORY SYMPOSIUM ON AVCILAR
Tam Metin Bildiri Kitabı / Full Text Book

Yayın Sahibi / Publisher: Avcılar Belediyesi / Avcılar Municipality

Editör / Editor: Ülkü KARA - Haldun AYDINGÜN

Yardımcı Editör / Co-Editor: Ayberk ENEZ

Grafik Tasarım / Graphic Design: Tekin ZENGİN

Yayın Tarihi / Publishing Date: Mart - March 2022

Avcılar Belediyesi Yayınları

ISBN: 978-605-73399-0-4
Yayıncı Sertifika No: 63122

Tüm hakları saklıdır. Yazarın ve yayıncının izni olmadan çoğaltılamaz, kopyalanamaz.
Makalelerin içeriği ile ilgili sorumluluklar yazarlara aittir.
*All rights reserved. This book or any portion thereof may not be reproduced or used
in any manner whatsoever without the express written permission of the publisher
Responsibilities for the content of the articles belong to the authors.*

Mayıs 2022

SEMPOZYUM ONUR KURULU
HONOURS COMMITTEE

Prof. Dr. Ersin KALAYCIOĞLU
Prof. Dr. İlter TURAN
Dr. Ragıp Nebil İLSEVEN
Akif Hamza ÇEBİ
Turan HANÇERLİ
Bahattin YÜCEL
Bahadır KALEAĞASI

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU
ORGANIZING COMMITTEE

Celal EMRE
Lütfi DEMİR
Gökhan ENÜL
Dr. Servet KAYA
Koray Doğan URBARLI
Mesut GÜLŞEN
Elif BORCEKLİ
Öznur Deniz AYAROĞLU
Ayberk ENEZ

SEMPOZYUM BİLİM KURULU
SCIENCE COMMITTEE

Prof. Dr. Şengül AYDINGÜN
Prof. Dr. Blazej STANISLAWSKI
Prof. Dr. Aynur KOÇAK
Dr. Rasih Haldun AYDINGÜN
Dr. Ülkü KARA

2021 yılında aramızdan ayrılan,
engin tarih bilgisi ile bizlere ışık tutarak
Bathonea kazılarında çok katkısı bulunan
Sayın Hakan Murat Akın'a
saygılarımızla...

*In honor of Hakan Murat Akın (R.I.P.
in 2021), who had made enormous
contributions to the Bathonea excavations
with his vast historical knowledge...*

İÇİNDEKİLER

CONTENTS

Önsöz Foreword	7
Sempozyum Açılış Konuşması / <i>Symposium Opening Speech</i> “Bathonea, Kadim Kent İstanbulumuzun Geçmişine ve Tarihine Başka Bir Pencere Açıyor...” “Bathonea Opens Another Window to the Past and History of Our Historical City, Istanbul...” Turan HANÇERLİ	11
Avcılar Bathonea Kazılarının İstanbul Tarihine Katkıları Contributions of Avcılar Bathonea Excavations to the History of Istanbul Şengül G. AYDINGÜN	17
Küçükçekmece Göl Havzası Arkeolojik Araştırma Tarihi History of Archaeological Research at Küçükçekmece Lake Basin Ayberk ENEZ	23
Hititlerin Ticaret Sistemi ve Ticaret Yollarının Avcılar’da Buluşması The Trade System of the Hittites and the Meeting of Trade Roads in Avcılar A. Tuba ÖKSE	43
Avcılar’ın Karadeniz ile Ege Arasındaki Tarihi Ticaret Yolu Üzerindeki Konumunun Önemi The Importance of Avcılar’s Location in the Historic Trade Route Between Black Sea and Aegean Haldun AYDINGÜN.....	51
Bizans Mühürlü Tuğlaları Üzerine Filolojik ve Arkeolojik Araştırma: Küçükçekmece Gölü, Firuzköy Yarımadası’ndaki Yerleşime ait Bizans Yapılarından Seçilmiş Mühürlü Tuğla Örnekleri Üzerine Çalışma Philological and Archaeological Research on Byzantine Stamped Bricks: Case Study of Selected Examples of Stamped Bricks from Byzantine Architectural Structures from the Site on the Firuzköy Peninsula on Lake Küçükçekmece Evelina KACHYNSKA, Grzegorz SUS.....	63
Geç Antik Çağ Eczanesi Daphnusion’dan (?) Mortarium ve Mortarium Piliular Mortarium and Mortarium Pilia from the so called Late Antique Pharmacy Daphnusion Şengül AYDINGÜN, Berrin YILDIZ.....	77
“Bazilikal Yapı”nın Seramik Buluntularına Bir Bakış Ceramic Artifacts of the “Basilical Structure”: An Overview Ülkü KARA.....	105
Bathonea, Athyra ve Angurina Limanları The Harbours of Bathonea, Athyra ve Angurina Hakan ÖNİZ, Şengül AYDINGÜN.....	125
Firuzköy Yarımadası’ndaki “Küçük Liman”: Küçükçekmece Gölü’nde Yapılan Liman Çalışmaları Hakkında Arkeolojik Ön Rapor The So-called “Küçük Liman” on the Firuzköy Peninsula: A preliminary Archaeological Report on Harbour Studies Along the Küçükçekmece Lake Alkiviadis GINALIS.....	143

MS 5. - 11. Yüzyılları Arasında İstanbul Bathonea, Theodosius ve İzmit Körfezi Antik Limanlarının Rolü The Role of the Ancient Harbours of Avcılar Bathonea and Theodosius Between the 5 th - 11 th centuries AD in the Marmara Sea Şengül AYDINGÜN, Sercan ÖNGEN.....	163
Firuzköy Yarımadası Bizans Mimari Kompleksi'nde Merkezi Planlı Yapıdaki Opus Sectile Döşeme: Bir Analoji Denemesi Byzantine Architectural Complex on the Firuzköy Peninsula. An Attempt to Find an Analogy Evelina KACHYNSKA.....	181
Bathonea Kazıları Geç Antik - Orta Çağ Mezarları Late Antique Period - Medieval Tombs of Bathonea Excavations Batuhan SAZAK, Ahmet BEKTAŞ.....	195
Bizans Başkentinin Batı Kırsalında Su Temini: Avcılar ve Yakın Çevresinden Yeni Arkeolojik Buluntular Water Supply in the Western Suburbs of the Byzantine Capital: New Archaeological Evidence from Avcılar and Surroundings Kerim ALTUÇ.....	213
Constantinopolis Yakınlarında Küçükçekmece Göl Havzasında Yer Alan Erken Dönem Hıristiyan Bazilikaları (İstanbul-Avcılar) Early Christian Basilicas at Lake Küçükçekmece near Constantinople (İstanbul-Avcılar) Błażej M. STANISŁAWSKI, Şengül AYDINGÜN, Ayberk ENEZ, Konrad K. SZYMAŃSKI.....	227
Geç Roma, Bizans ve Osmanlı Dönemleri'nde Karantina Bölgesi Olarak Küçükçekmece Gölü ve Çevresi Küçükçekmece Lake and its Surroundings as a Quarantine Zone in the Late Roman, Byzantine and Ottoman Periods Ali ŞAHİN.....	263
Avcılar - Firuzköy Yarımadası'ndaki Osmanlı Yapılarının Dökümantasyonu Documentation of Ottoman Buildings in Avcılar - Firuzköy Peninsula Yaser DELLAL.....	283
MS 19. Yüzyılda Osmanlı Arşiv Belgeleri Işığında Ayamama Çiftliği Üzerine Notlar Notes on the Ayamama Farmland over the Ottoman Archival Sources of the 19 th Century AD Özge ASLANMİRZA.....	297
Batılı Seyyahların Kaleminden Küçükçekmece ve Çevresi Küçükçekmece and Its Surroundings from the Pens of Western Travelers Meriç HARMANCI.....	305
Küçükçekmece Gölü ve Havzasında Çevre Kirliliği Environmental Pollution in the Lake Küçükçekmece and the Basin Serkan KÜKRER, Hakan KAYA.....	321
Küçükçekmece Göl Çevresi Faunası ve Sosyal Yaşama Etkisi Küçükçekmece Lake Environment Fauna and Its Impact on Social Life Hasan DEĞİRMENCİ.....	325
Sempozyum Kapanış Konuşması / Symposium Closing Speech "Bathonea, Asırlar Öncesinden Günümüzü Aydınlatan Bir Işıktır..." "Bathonea is a Light Coming From Centuries Ago to Enlighten Today..." Turan HANÇERLİ.....	341

“Bazilikal Yapı”nın Seramik Buluntularına Bir Bakış

Ceramic Artifacts of the “Basilical Structure”: An Overview

Üikü KARA*

Özet

“Bazilikal Yapı” adıyla anılan yapı kalıntısı, Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) Kazılarında “8. Bölge” olarak adlandırılan alanda yer alan ve kısmen ortaya çıkarılmış yapılardan biridir. Yapı içindeki kazı çalışmalarına halen devam edilmektedir ve ortaya çıkarılan arkeolojik buluntular temelinde yapının c.MS 6. - 7. yüzyıllarda bir hastane/sağlık merkezi (νοσοκομείον) olarak kullanım gördüğü ileri sürülmüştür. Yerleşimde ele geçen tüm buluntular göz önünde tutularak seramik üretimini destekleyen herhangi bir kalıntı ile karşılaşılmadığı bilinmektedir. Buna karşın, hem Bazilikal Yapı’da hem de yerleşimin kalanında ele geçen kiremit, tuğla, künk ve pithosların yakın çevrede üretilmiş olması yüksek bir ihtimal olarak değerlendirilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde, sözü edilen seramik gruplarından hamur örnekleri karşılaştırılmış ve benzerlikleri veya herhangi bir gıda üretimi ve/veya depolamasının mevcudiyetini göstermesi açısından incelenmiştir. İkinci bölümde ise; yapıda ele geçmiş ithal (amphora ve unguentarium) ve yakın çevrede üretilmiş olması beklenen yerel seramik gruplarının (pithos, tuğla ve künk) buluntu yerleri açısından karşılaştırılması ile yapının karakterinin tahlil edilmesi amaçlanmıştır. Pithos buluntularının yapının günümüze kadar açığa çıkarılan bölümünün hemen hemen her yerine yayıldığı gözlemlenmiştir. Pithos hamurlarında görülen katkı maddelerindeki benzerliğe karşın birden fazla pithosun varlığına işaret eden sonuçlara ulaşılabilmektedir. İncelemenin ortaya çıkardığı veriler doğrultusunda; unguentariumların bu yapının bir dönemdeki kullanımını işaret ettiği ve amphoraların da bu kullanımın içinde yer aldığı söylemek mümkündür. Diğer taraftan, bu kullanım içinde olması beklenen pithosların ise, söz konusu yapı için üretilip üretilmediğinin henüz açıklığa kavuşmamasına rağmen bu yapıda birden fazla noktada kullanım gördüğü söylenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler:

Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) Kazıları, Bazilikal Yapı, Νοσοκομείον, Geç Antik Dönem, Seramik Üretimi, Seramik Tüketimi.

Abstract

The remnant of the construction called “Basilical Structure”, is among partially unearthed ones in the “8th Area” Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea?) Excavations. It may be argued that the construction might have been used as a hospital or healthcare center (νοσοκομείον) during the 6th -7th c.AD pursuant to the archeo-

* Ar. Gör. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Orcid No: 0000-0000-4276-7205, ulquba@gmail.com

* Res. Ass. Dr., Manisa Celal Bayar University, Orcid ID: 0000-0000-4276-7205, ulquba@gmail.com

logical evidence from the ongoing excavation work in the construction. Considering all the findings from the settlement here, no trace of previous ceramic production has been found. On the other hand, it is suggested that a few groups of ceramic artifacts (roof tiles, bricks, pipes, and pithoi) found in the Basilical Structure and in the rest of the site might presumably have been produced nearby.

The first part of this paper compares the fabric examples from these ceramic groups in their physical similarities and examines such in search of any evidence of the previous food production and/or storage. The second part of the paper compares the potential local ceramic groups (pithoi, pipes, and bricks) expected to be produced in the nearby area with the imported ceramic groups (amphorae and unguentaria) in the spots they were found and it aims to analyze the construction structure. It is observed that the sherds of the pithoi had been spread almost all over the structure (for the present uncovered part). In spite of the similarities of inclusions of the pithoi, the existence of more than one type of fabric of pithoi could be confirmed. Pursuant to the data from the study; it may be suggested that unguentaria reveal the service type of the structure during a period and amphorae are also included in this service. Even though it is not clear whether the pithoi were produced for the structure, it may be assumed that they were used in more than one place in the building as well.

Keywords:

Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea?) Excavations, Basilical Structure, Νοσοκομείον, Late Antique Period, Production, Consume.

GİRİŞ

“Bazilikal Yapı” adıyla tanımlanan mekanlar, Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea?) kazılarında 8. Bölge içinde tespit edilmiş ve günümüze değin yapılan kazılarla yaklaşık 1/3’ü açığa çıkarılmış bazilikal plana sahip bir yapıdır. Gerek yapının büyük boyutu gerekse de arazi koşulları nedeniyle yapıdaki kazı çalışmaları henüz tamamlanmamıştır. Yapının kazılmış bölümü c. 50 m x 30 m’lik bir alanı kaplamaktadır. Güncel veriler ışığında, yapının kullanımının kısmen ya da tamamen Geç Roma – Erken Bizans Dönemi sonlarında yaşanan bir yangın ve yıkımla sona erdiği anlaşılmaktadır. Yapının tüm evreleri tespit edilememiş olmasına karşın MS 6. - 7. yüzyıllara ait evresi/evreleri arkeolojik verilerle tanımlanabilmektedir. Sözü geçen dönemde bir hastane/sağlık merkezi (νοσοκομείον) olarak kullanılmış olabileceği ileri sürülmüştür.¹ Henüz alt tabakalara ulaşılamaması nedeniyle yapının tam olarak ne zaman ve ne amaçla inşa edildiğine dair net sonuçlar elde edilememiştir. Ancak var olan kısıtlı mimari ve arkeolojik bulgular yardımıyla MS 4. (I. Constantinus

INTRODUCTION

The remains of the building, defined as “Basilical Structure”, 1/3 of which has been uncovered thus far, is a basilical plan structure in the 8th Area in the site of the Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea?). The excavations and works on the structure have yet to be completed due to the size of the building and the harsh field conditions. The unearthed part of the basilical structure covers an area of c.50 x 30 m. By the present results, it is suggested that the service of the building partially or completely ended with a fire and destruction by the end of the Late Roman – Early Byzantine Period. Despite the fact that all the phases of the building have not been determined, the phase(s) of the 6th – 7th c. AD could be identified with archaeological findings. It has been suggested that the building may have served as a hospital/health center (νοσοκομείον) in that period.¹ As the lower layers have not been reached yet, the foundation date or first function of the building could not have been precisely identified. Nevertheless, in

1 Aydıngün 2017: 4; Kaya 2017, 243; Kaya – Aydıngün 2020: 171. “Daphnusion ‘u’ işaret eden yeni düşünceler için ayrıca bu yayın içinde bkz: Aydıngün - Yıldız “Geç Antik Çağ Eczanesi Daphnusiondan Mortar ve Mortarium Piliular”.

1 Aydıngün 2017: 4; Kaya 2017, 243; Kaya - Aydıngün 2020: 171. For further investigation of and perspectives on the above-mentioned, see also in this book: Aydıngün - Yıldız, “Mortarium and Mortarium Pilia from the so called Late Antique Pharmacy Daphnusion”.

MS 306 - 337) veya 5. yüzyılda yapılmış olabileceği önerilebilir.² Burada sunulan ve ön rapor niteliği taşıyan bu çalışmada, çoğunlukla MS 6. - 7. yüzyılları işaret eden, üretim ve tüketimi yansıtan belli başlı pişmiş toprak buluntular ele alınarak yapının üretim ve tüketim alışkanlıkları temelinde yapının faaliyet karakteri hakkında bir değerlendirme yapılacaktır.

Yapının Fonksiyonu Açısından Seramik Gruplarının Değerlendirilmesi

Yerleşim alanında şu ana kadar seramik üretimini kanıtlayan bir veriye rastlanmamıştır. Tüm yerleşimde tespit edilen amphora tipleri ithal olarak buraya ulaşmış örnekler şeklinde tanımlanabilmektedir. Ancak, yerleşimde ele geçen kiremit, tuğla ve künklerin mimaride kullanılmış olmaları nedeniyle yakın çevreden üretilip gelmiş olabilecekleri düşünülmektedir. Depolamayı temsil ettiği kabul edilen seramik grubu pithosların Bazilikal Yapı'daki varlığı ise, yerleşimdeki olası ya da yakın çevredeki seramik üretimini işaret eden en önemli kanıt olarak ele alınabilir.³ Pithos parçalarıyla yapının açığa çıkarılan neredeyse tüm mekanlarında karşılaşmıştır. Ancak, yapılan genel istatistik çalışmaları sonucunda Bazilikal Yapı'nın narteks ve apsis bölümünün bir kısmında yoğunlaştıkları anlaşılmaktadır. Ele geçen örneklerin genellikle dağınık ve kırık pithos parçalarından oluşması nedeni ile, belli noktalardan alınan örneklerin kil hamurlarının katkıları ve cidar kalınlıkları temel alınarak yapıdaki pithosların hamur çeşit sayısına ulaşılmaya çalışılmıştır.

Pithosların kil hamuru özelliklerine bakıldığında, ele alınan örneklerin içinde ince elenmiş kırmızı killi hamurların yanı sıra ince elenmemiş kumlu ve düzensiz büyüklükte katkılı örneklerin de olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre, Kat. No: 5 ve Kat. No: 6'daki pithos gövdeleri ve Kat. No: 7'deki pithos kapağının ince elenmiş kile; diğer tüm pithos gövde ve ağızlarının ise kaba ve katkılı hamura sahip örnekler olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu ince ve kaba hamur özelliğine sahip örneklerin hem narteks hem de apsiste görüldüğü gözlemlenmiştir. Kuvars katkısına ise, burada incelenen tüm pithos parçalarında rastlanmıştır. Pithos kapağı

the light of the limited architectural and archaeological artifacts, it can be suggested that it may have been built during the 4th (Constantine I 306-337 AD) or 5th c.AD.² This paper aims to identify the service function of the building on production and consumption characteristics through an assessment of the essential ceramic groups mostly dated to the 6th – 7th c. AD which sheds light on consumption and production as a preliminary report.

Assessment of the Ceramic Groups in Function of the Building

There is no evidence of ceramic production so far on the site. The amphora types detected in the site can be identified as imported ones. As the tiles, bricks, and pipes found in the site had been used in architecture, it is assumed that they might be produced and come from the immediate vicinity as well. Also, the pithoi, a ceramic group representing storage, examples in the Basilical Structure can be marked as the most important vessel group to prove the production in the site and/or the surrounding area.³ It is confirmed that the sherds of pithoi have been spread almost all over the unearthed parts of the structure. Nevertheless, pursuant to a general statistical study of the excavation, it is identified that the pithoi were concentrated in a part of the narthex and apse of the Basilical Structure. As the examples of pithoi have consisted of broken and dispersed sherds, this paper aims to identify the exact number of fabric types of the pithoi in the building based on the inclusions of clay of the fabric and the wall thickness of the samples.

It has been proved that there are fabric samples with fine sieved red clay samples and fine sieved with irregularly sized inclusions in terms of pithoi fabric feature. The fabrics of the sherds of the pithoi (Cat. No. 5 and Cat. No: 6) and the lid of the pithos (Cat. No: 7) have fine sieved clay, while all the other sherds and rims of pithoi have irregular grained inclusions and coarse fabric. It has been observed that the examples, having both fabric types, have been found both in the narthex and the apse. Also, there are quartz inclusions in the fabric

2 Stanislawski – Aydingün 2018: 115.

3 Yapıya oldukça yakın (c. 100 m) konumda olan büyük boyutlu bir sarnıcın varlığı bilindiğinden, pithosların en azından hepsinin, su biriktirmek için olmadığı düşünülmektedir.

2 Stanislawski – Aydingün 2018: 115.

3 As a large cistern approximately c.100 m to the "Basilical Structure" has been identified, it is thought that the pithoi, at least not all of them, were not used for water.

örneğinde (Kat. No: 7), kuvars yerine yoğun kireç ve az mika görülmektedir. Sarı mika katkılı pithos parçalarının (Kat. No: 1-6) (Şek. 2.1-2.6; 3.1-3.6) hem narteks hem de apsiste görülmesi, aynı katkılı pithosun birden fazla olduğunu ortaya koyar niteliktedir. Tüm katkı maddelerine bakıldığında, yakın çevrede sarı mika katkılı bir seramik üretim merkezinin bilinmemesi nedeniyle, söz konusu katkının varlığı oldukça önemli bir tespit olarak karşımıza çıkmaktadır.

Pithosların formları incelendiğinde; genellikle karşılaşılan kaba hamurlu örneklerin benzer form özellikleri taşıdığı ve dışa doğru çekik ve yuvarlatılmış ağız kenarlı oldukları (Örn. Ağız kenarı kalınlığı: 11 cm; Kat. No: 3) görülmektedir. Cidar kalınlıkları; ağız kenarı altı, gövde ve dibe yakın yerlerde nispeten değişikliğe uğrasa da c.5 cm olarak ölçülmüştür. Ele geçen az sayıda dip parçasına bakıldığında ise, dip formunun kısa bir eklentiyle yapılmış iç bükey bir kaideye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Pithosların cidar ölçüleri ve profil yapıları temelinde, pithosların en az bir buçuk metre yüksekliğinde ve yaklaşık 50 cm ağız çapına sahip oldukları (Örn. Kapak Çapı: 54,3 cm; Kat. No: 7) ve bu ölçüler esas alındığında da en az birer tonluk oldukları düşünülmektedir. Ancak tüm tabaka kazılarının tamamlanmaması ve pithosların büyük ihtimalle zemine gömülü/yarı gömülü olarak kullanılmış olması ve yapının bu tabakasından kırık parçalarla karşılaşılmaması nedeniyle, yapıda toplam kaç adet pithos olduğu henüz bilinmemektedir. Diğer taraftan, pithosların içeriğine dair somut bir kanıtla karşılanmadığının da altını çizmek gerekmektedir. Ele geçen örneklerin iç yüzeylerinde herhangi bir reçine ya da tortul kalıntısına rastlanmamıştır. Ancak organik kalıntıların da günümüze korunagelmemesi ihtimali dikkate alındığında varsa dahi reçine kalıntılarının kaybolmuş olabileceği düşünülebilir. Bu bağlamda, söz konusu yapıya yakın büyük boyutlu bir sarnıcın (Büyük Sarnıç⁴) mevcut olması, pithosların su biriktirmekten çok tahıl ya da zeytinyağı/şarap gibi katı veya sıvı gıda saklama amacıyla yapıya getirilmiş/kullanılmış olabileceğini işaret eder niteliktedir.

Pithos haricinde seramik tüketimini gösteren diğer grupları ise künk, kiremit ve tuğlalar oluşturmak-

of all the sherds of pithoi examples. Intense lime and a few mica used instead of quartz in the fabric of the pithos lid (Cat. No: 7) have been detected. The identification of pithoi with gold mica (Cat. No: 1-6) (Figs. 2.1-2.6) both in the narthex and the apse indicates that there are more than one pithos including the same inclusions. The assessment of all inclusion types suggests that the identification of the use of a gold mica in ceramic production is of utmost importance as a gold mica added ceramic production center has not been known in the vicinity so far.

Based upon details of the forms of the pithoi, it is identified that the examples with coarse fabric generally are in similar form characteristics and have rounded and flaring rims (e.g. Rim thickness: 11 cm; Cat. No: 3). Wall thickness is measured c.5 cm despite the fact that there are some differences in the rim, body, and the parts close to the base. On the other hand, few base examples found have a concave base with a short affixion. All the examples' wall thickness or section-cut of the rims indicate that the pithoi should have been at least one meter high and have rims c.50 cm in diameter (e.g. Lid Diameter: 54.3 cm; Cat. No: 7); also based on these measurements, it is estimated that the pithoi weighed at least one ton. The exact number of the pithoi in the building has not been identified as all layers have not been excavated yet and a group of the pithoi had probably been used as buried/semi-buried in the ground, therefore mostly broken sherds of pithoi have been found so far. Besides, it should be marked that there is no evidence of the content of the pithoi. No resin residues or traces were found on the inner surface of the examples recovered. As the organic residues could probably not be preserved until today, it can be suggested that the resin residues, if any, might have disappeared. In this context, it is considered that the pithoi may have been brought into the "Basilical Structure" to store solid food such as grain or liquid such as olive oil/wine rather than gathering water, as the structure is to the "Big Cistern"⁴.

Except for the pithoi, the other ceramic groups to prove the consumption of ceramics are pipes, roof tiles, and bricks. In general, pipes are in a cylindrical shape with a narrower belly and they expand

tadır. Künk hatları ya da künklerin parçaları ile yapının hemen hemen her yerinde karşılaşılmaktadır. Künkler genel olarak; silindirik, ortası nispeten dar, iki ucuna doğru genişleyen ve bir ucu birbiri içine geçmesini sağlayan çıkıntılı ağızlı forma sahiptirler. Yapıda ele geçen tüm künklerin çapları ve uzunluklarına bakıldığında, birden fazla boyut çeşitliliğinden bahsetmek mümkündür. Bazılarının iç çeperinde ve/veya ağız kısmında kullanımdan kaynaklı kalın kalker tabakaları gözlemlenmiştir. Hamur yapısına dair bir örneği ele almak gerekirse; pithoslarla oldukça benzer katkılarının olduğu ancak daha ince elenmiş kumla (Kat. No. 9) imal edildiği anlaşılmaktadır (Şek. 2.9; 3.9). Tuğlalar ise, neredeyse tüm duvarlarda kullanıldığı için sayıca yüksek bir grubu oluşturmaktadır. Mühürlü tuğlaların da buna paralel biçimde önemli bir sayıya sahip olduğunu söylemek mümkündür. Yapının tümü ortaya çıkarılmadığı ve ayakta kalan duvarların bütünlüğünün bozulmaması için yerinde korulduğundan her tuğlanın yüzeyi (harç ve tuğlaların üst üste yerleştirilmiş olması nedeniyle) görüntülenememekte; mühürlü ve mühürsüz tuğlaların sayısı ya da birbirlerine oranı bilinmemektedir. Ancak, tespit edilebilen mühürlü tuğla sayısının yaklaşık altı yüz, mühür tip sayısının ise en az yirmi olduğunu söylemek mümkündür. Ele alınan pithos, pithos kapağı ve künklerin aksine tuğla hamurlarında mikanın yer almadığı gözlemlenmiştir (Kat. No: 8) (Şek. 2.8; 3.8).⁵

Bazilikal yapının MS 6. - 7. yüzyıllara tarihlenen tabakalarındaki tüketim ürünlerini temsil eden seramikleri iki ana grup altında incelenebilmektedir. İlk grubu unguentariumlar oluşturmaktadır. Apsis içinden gelen toplu unguentarium buluntusunun yanı sıra hemen hemen yapının tümünde yayılım gösterdiği anlaşılan bu kaplar, yapının işlevi açısından ele alınması gereken en önemli kanıtlardan biri olarak kabul edilebilir. Söz konusu toplu buluntu yapının kuzeydoğusundaki nef ile apsisi ayıran duvarın yanında ele geçmiştir (Şek. 1'de mavi işaretli alan; -8/16 F/b-) (Şek. 4-5). Unguentariumlar, ince elenmiş kilden elde edilen kaliteli hamurdan yapılmış ve iyi pişirilmiş kaplardır. Kutsal su, yağ ya da ilaç temelli bir ürün taşıdıklarına dair öneri pek çok araştırmacı tarafından

towards their two ends, which one side in standard form; the other side with a straight relatively long, narrower rim than the body allowing the rims to pass into the other pipe's end. Pursuant to the diameters and lengths of all pipes found in the building, it is estimated that there was more than one size. The thick deposit limestone layers have been observed in the inner wall or in the rim of some pipes which represent traces of their use. On the other hand, the fabric has similar inclusions with pithoi and had been produced with fine sieved sand (Cat. No: 9) (Figs. 2,9; 3,9). The bricks outnumber all the others identified since they were used on almost all walls of the building(s) as well. It is estimated that there are a high number of stamped bricks accordingly. As the whole structure has not been uncovered yet and the surfaces of the bricks in the field cannot be identified (due to the fact that the mortar on them and bricks are stacked on each other) to prevent damage to the standing walls in general, the number of the stamped or unstamped bricks or their ratio to each other is unknown. Nevertheless, it can be noted that the number of stamped bricks is approximately six hundred and the number of types of brick stamps is at least twenty. Contrary to the pithoi, the pithos lid, and pipes examined, it was observed that bricks had not included gold mica (Figs. 2.8; 3.8).⁵

The ceramic groups representing the consumption products in the layers of the "Basilical Structure" dated to the 6th - 7th c.AD can be classified into two main groups. The first group is unguentaria. An assemblage of the unguentaria has been found in the apse and it is observed that these vessels were found all over the building, thus, they may be classified as critical proof of the function of the building. This group of vessels was found next to the wall between the apse and northeast nave of the structure (blue circle on Fig. 1; -8/16 F/b-) (Figs. 4-5). Unguentaria were produced of a qualified fabric with fine sieved clay; they are well-fired jars. The argument that these jars had contained sacred water, oil, medicine, or such a product is approved by many researchers.⁶ An analysis of the organic residues taken from the inner side of two

5 Tuğla üzerinde 5,1 x 11,4 cm ölçülerine sahip ve +ΓΕΩΡΥ INΔΙ . 5+ yazılı bir mühür mevcuttur: +ΓΕΩΡ(γίου) ἰνδ(ικτιῶνος) ι[β'] + Mühür çözümlemesi için cf. Bardill 2004: Cat. No. 227a-b, 228.

5 There is a stamp (5.1 x 11.4 cm) on the brick which is written on it: +ΓΕΩΡΥ INΔΙ . 5+ / +ΓΕΩΡ(γίου) ἰνδ(ικτιῶνος) ι[β'] + cf. Bardill 2004: Cat. No. 227a-b, 228.

6 Metaxas 2005: 67ff; Özüdoğru - Dündar 2007: 145ff; Şimşek - Duman 2007: 285ff; Kaya 2017: 242-243.

kabul görmektedir.⁶ Bazilikal yapıda ele geçen unguentariumlardan ikisinin içinden alınan organik kalıntı üzerinden yapılan bir analiz ile, bitkisel kalıntıların varlığını kanıtlamıştır.⁷ Bu da, yapıda bulunan unguentariumların ilaç ve/veya ilaç yapımında yardımcı bir ürün içerdiğini düşündürmektedir. Yapıda ilaç hazırlama işlemi için kullanıldığı sanılan başkaca buluntular da bu öneriyi destekler niteliktedir. Mortariumlar, havan elleri ve az sayıdaki metal tıp aleti söz konusu öneriyi işaret eden buluntular olarak gösterilebilir.⁸ Yapının tümünün ortaya çıkarılmamasına karşın, ele geçen unguentarium sayısının fazlalığı nedeniyle bu kapların yapının işlevine yönelik fonksiyonu/fonksiyonlarından birini gösterdiğini düşünmek mümkündür. Söz konusu buluntuların ortaya koyduğu sonuçlara bakıldığında; gerek ele geçtiği seviyenin değişkenliği ve sayılarının fazla oluşu gerekse de üzerlerindeki mühür çeşitliliğinden birden fazla merkezden (manastırların ürettiği?) gelmiş olduğu önerilebilir.⁹ Diğer taraftan, unguentariumların hepsinin tek seferde değil, değişik seferlerle buraya getirilmiş olabileceği de önemli bir olasılık olarak kabul edilmektedir. Ek olarak, buraya getirildiği sanılan söz konusu ürün (unguentariumların içindeki madde/maddelerin) akışının sipariş gibi düzenli bir alışverişi temsil ediyor olması da bu kapların yapının işlevindeki konumları için dikkat çekicidir.

Bir başka tüketim özelliği taşıyan seramik grubu ise amphoralardır. Şu ana dek, Akdeniz ve Karadeniz çevresinden pek çok bölge ve merkezden geldiği anlaşılan amphoralarda iki ithalat bölgesi ön plana çıkmaktadır.¹⁰ Bu iki bölgeden sayıca en yoğun olanı temsil eden grup Ege kökenli amphoralardır. LR 2 amphoraları¹¹, Ege Denizi çevresi ve adalarından gelmiş olduğu kabul edilen en önemli tip olarak tanımlanabilir.¹² Söz konusu evrede, LRA 2B ve LRA 2C alt grupları en sık karşılaşılan formlardır (Şek. 6a-6b). Amphoranın içerdiği ve yapıya getirdiği ürünün ise, şarap ve zeytinyağı olabileceği sanılmaktadır. LR 2 amp-

unguentaria from this assemblage clearly proved the existence of plant remains.⁷ This result suggests that these unguentaria contained drugs and/or an auxiliary product(s) for preparing drugs. Besides, the other artifacts from the structure, which have been claimed to have been used for drug preparation, have supported the argument. Mortaria, pestle, and a few metal medicine tools may be claimed to support the argument.⁸ Although the entire structure has not been unearthed, it can be estimated that these unguentaria reveal the function/one of the functions of the building due to their quantity. The variety of the levels they were found, their quantity, and the variety of the stamps on them imply that they could have come here from different places (produced by monasteries?).⁹ Also, the unguentaria might have been brought not at once, but by different voyages. It could be claimed that the product(s) supply (the product(s) inside the unguentaria) may indicate “a regular order” which is important to reveal the role of the vessels for the function of the structure.

The other ceramic group indicating particular consumption is amphorae. So far, two amphora import regions stand out among others which are confirmed to come from many regions and centers around the Mediterranean and Black Sea.¹⁰ The group representing the highest of these two regions is the Aegean origin amphorae. LR 2¹¹ amphorae can be defined as the most abundant (so far) type thought to have come from here the Aegean Sea environment and its islands.¹² At this level, the LRA 2B and LRA 2C subgroups are the most common forms (Figs. 6a-6b). The product which amphora contains and which has been transported here inside the amphorae should be olive oil (wine?). The other type of amphora known to come from the Aegean region is LRA 3¹³.¹⁴ Based on the form and feature of the examples of the LRA 3, It may be argued that the amphora probably brought wine

6 Metaxas 2005: 67vd.; Özüdoğru – Dündar 2007: 145vd.; Şimşek – Duman 2007: 285vd.; Kaya 2017: 242-243.

7 Kaya 2017: 243.

8 Aydıngün 2017: 4.

9 Kaya 2019: 46-50; Aydıngün vd., 2013: 1vd.

10 Kara 2021: 73-93.

11 LRA 2 (Late Roman Amphora 2 = Geç Roma Amphorası 2)

12 Söz konusu amphora tipi, aynı zamanda Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea?) kazılarının tümünde % 27'lik oranla en yoğun karşılaşılan amphora tipidir. Kara 2021: 75.

7 Kaya 2017: 243.

8 Aydıngün 2017: 4.

9 Kaya 2019: 46-50; Aydıngün et al.: 2013: 1ff.

10 Kara 2021: 73-93.

11 LRA 2 (Late Roman Amphora 2)

12 This amphora type is also the most frequently encountered amphora type with a rate of 27% in all the Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea?) excavation. Kara 2021: 75.

13 LRA 3 (Late Roman Amphora 3)

14 This amphora type is also the amphora type with a rate of 6% in all the Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea?) excavation. Kara 2021: 77.

horası dışında Ege'den geldiği bilinen bir başka tip ise LRA 3¹³'dür.¹⁴ Yapıda ele geçen LR 3 örneklerinin form ve yapısal benzerlerinden yola çıkılarak, bu amphoranın büyük olasılıkla buraya şarap getirdiği düşünülmektedir (Şek. 7). Ege'den zeytinyağı getirdiği sanılan bir başka tip ise Ephesus 56 amphorasıdır (Şek. 8). Amphoranın tüme yakın formu (restorasyon sonrası) apsisin içinden (8/16 F/c) ele geçmiştir. Ege bölgesini temsil ettiği sanılan bir başka amphora formu ise "Sardeis Tipi" (8/16 F/c - 8/16 G/c) amphoralardır (Şek. 9). İlk bulgulara göre, Sardeis Tipi'nin şarap ya da ilaç bazlı bir ürün içerdiği düşünülmektedir.¹⁵

Diğer ön plana çıkan ithalat bölgesi ise Doğu Akdeniz Bölgesi'dir. Doğu Akdeniz kıyılarından yola çıkarak buraya ulaşmış amphora tiplerinden ilkinin LR 1¹⁶ amphoraları oluşturmaktadır (Şek. 10).¹⁷ Yoğunlukla Kilikia Bölgesi ve Kıbrıs'da üretildiği bilinmekle birlikte, Anadolu'nun Ege kıyıları, Ege ve Akdeniz adalarının bazılarında da (Örn.Kos Adası/Halasarna yerleşimi, Girit) üretim izleri mevcuttur.¹⁸ Günümüz verilerine dayanarak, LRA 1 örneklerinin Bazilikal yapının tüm mekanlarında görüldüğü, herhangi bir noktada yoğunlaşmadığı anlaşılmaktadır. Ele geçen örneklerin çoğunlukla LRA 1B alt grubunu temsil ettiği ve Kilikia kökenli oldukları düşünülmektedir. Ayrıca, LRA 1C'yi temsil ettiği düşünülen bazı ampura parçaları ile de karşılaşılmıştır. Söz konusu amphora tipinin, Bazilikal Yapı'ya Kilikia Bölgesi'nden yola çıktığı sanılan şarabı getirdiği önerilebilir.

Mısır'dan gelmiş olan LR 7¹⁹ amphorası da Doğu Akdeniz'i temsil eden amphoralardandır (Şek. 11).²⁰ Yapıda ele geçen söz konusu amphora örneği, Mısır'da ele geçen ve benzer başka buluntular göz önünde tutularak MS 7. yüzyılın ortası - 7.

to the structure (Fig. 7). Another type claimed to have transported olive oil from the Aegean region is the Ephesus 56 amphora (Fig. 8). An entire example (by restoration) of the type was found inside the apse (8/16 F/c). Apart from these types, "Sardis Type" is another amphora form suggested, it represents the Aegean region (8/16 F/c - 8/16 G/c) (Fig. 9).¹⁵

The second prominent import region is the Eastern Mediterranean. LR 1¹⁶ amphorae are among the amphora types from the Eastern Mediterranean coasts (Fig. 10).¹⁷ Although it has been proved that it is mostly produced in the Cilicia and Cyprus, it is known that the Aegean coasts of Anatolia and some of the Aegean and Mediterranean islands (e.g.Kos island/Halasarna, Crete) are the other production regions.¹⁸ By the present data, the LRA 1 examples are seen in all of the structures and they do not concentrate at any point of it. It has been understood that the uncovered LRA 1 sherds generally are of Cilician origin and represent the LRA 1B subgroup. It may be offered that the type of the amphorae had been brought wine from Cilicia here.

LR 7¹⁹ amphora from Egypt is also among the types representing the Eastern Mediterranean (Fig. 11).²⁰ Taking into account other similar subtypes of amphora have been found in Egypt and the other similar artifacts, the examples of the type coming from the structure were dated to the between mid of the 7th c.AD and the end of the 7th c.AD.²¹ Even though it is known that the type of the LRA 7 had carried wine (fish ?), the product that had been transported here by the LRA 7 has not been revealed.²² The type of the LR 7 amphi-

13 LRA 3 (Late Roman Amphora 3 = Geç Roma Amphorası 3)

14 Söz konusu amphora tipi, aynı zamanda Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea?) kazılarının tümünde % 6'lık orana sahip amphora tipidir. Kara 2021: 77.

15 Kara 2020: 429-430.

16 LRA 1 (Late Roman Amphora 1 = Geç Roma Amphorası 1)

17 Söz konusu amphora tipi, aynı zamanda Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea?) kazılarının tümünde % 21'lik orana sahip amphora tipidir. Kara 2021: 79.

18 Soli-Pompeopolis, Elaiussa-Sebaste, Aegeai (Yumurtaalık/Ayaş), Kos Adası/Halasarna, Paros Adası/Naoussa, Lipsi Adası, Zygi-Petrini, Paphos, Amathous.

19 LRA 7 (Late Roman Amphora 7 = Geç Roma Amphorası 7)

20 Carthage Late Roman Amphora 7: Riley, 1981: 117, Fig. 10. Diğer adları: Bailey Type 37, Egloff 172-180; Peacock - Williams 52A, AE 7 (Egyptian Amphora Type 7). Pieri, 2005: 128-132.

15 Kara 2020: 429-430.

16 LRA 1 (Late Roman Amphora 1)

17 This amphora type is also the amphora type with a rate of 21% in all the Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea ?) excavation. Kara 2021: 79.

18 Soli-Pompeopolis, Elaiussa-Sebaste, Aegeai (Yumurtaalık/Ayaş), Kos island/Halasarna, Paros island/Naoussa, Lipsi island, Zygi-Petrini, Paphos, Amathous.

19 LRA 7 (Late Roman Amphora 7)

20 Carthage Late Roman Amphora 7: Riley 1981: 117, Fig. 10. Other names of the amphora: Bailey Type 37, Egloff 172-180; Peacock - Williams 52A, AE 7 (Egyptian Amphora Type 7). Pieri 2005: 128-132.

21 cf. Pieri 2005: Fig. 86.7/8; Dixneuf 2011: AE 7-1.5 Variantes A-C, Fig. 148: 87-14; Fig. 159: 329; Şenol 2018: Fig. 154; Fig. 156. See also production centers: Dixneuf 2011: 157-163.

22 Dixneuf 2011: AE 7-1.5 Variantes A-C, Fig. 159: 329; Şenol 2009: 172; Şenol 2018: 158.

yüzyılın sonu aralığına verilmiştir.²¹ LR 7 amp-horalarının şarap ve balık taşıdığı da bilinmesine karşın buraya hangi ürünü getirdiği henüz tespit edilememiştir.²² Akdeniz’de çok sayıdaki yerleşimde ele geçmiş olmasının yanı sıra Constantinopolis başta olmak üzere Roma, Kartaca, Milan, Ravenna ve Ephesos gibi belli başlı merkezlerde de LR 7 amphorasına rastlanmıştır.²³

Doğu Akdeniz’den geldiği sanılan Crypta Balbi 1²⁴ amphorası ise, genellikle Bazilikal Yapının apsis ve narteks kısmında ele geçmektedir. Günümüz verileri ışığında, bu tipe ait en az beş adet amphora tespit edilmiş ve ortalama boyutta bir amphoranın da kapasitesinin c.5,09 litre olduğu hesaplanmıştır (Şek. 12).²⁵ Amphoranın ismini de aldığı Crypta Balbi’de (Roma) ele geçen örneklerden yola çıkılarak antik Filistin Bölgesi’nin (*Palaestines*) kuzeyinde kalan bölgede üretildiği sanılmaktadır ve bu örnekler MS 7. yüzyıla verilmiştir.²⁶ Söz konusu tip, Levant amphoralarının incelendiği bir çalışmada MS 7. yüzyılın sonuna; Korinth’den gelmiş örnekler ise MS 7. yüzyılın ortasına / III. çeyreğine tarihlendirilmiştir.²⁷ Bu bilgiler ışığında, söz konusu yapıda rastlanan örneklerin de MS 7. yüzyılın başı ve sonu aralığına tarihlenebileceği önerilmektedir. Crypta Balbi 1 amphorasının hangi ürünü içerdiği henüz tespit edilememesine karşın buraya şarap getirmiş olabileceği düşünülmektedir.²⁸

SONUÇ

“Bazilikal Yapı”dan bulunmuş yerli ve ithal seramik gruplarının yukarıda incelenmesi neticesinde elde edilen verilere bakıldığında; gerek yapının fonksiyonuna/fonksiyonlarından birine dair gerekse de yapı ve yerleşimle ilgili ulaşılabilecek birden fazla sonuç olduğu anlaşılmaktadır.

rae has been discovered in Constantinople, Rome, Carthage, Milan, Ravenna, and Ephesos and plenty of centers all around the Mediterranean.²³

The Crypta Balbi 1²⁴ amphorae, the group considered to have come from the Eastern Mediterranean, is principally found in the apse and the narthex of the “Basilical Structure”. By the present results of the excavation, at least five amphorae examples have been identified and the capacity of an average-sized amphora is measured to be c.5.09 liters (Fig. 12).²⁵ When the examples discovered in Crypta Balbi (Rome) have been examined, after which the amphora is named, it has been thought that it was produced in the north of the ancient Palestine region (*Palaestina*), and these examples were argued to be dated to the 7th c.AD.²⁶ This amphora type was dated to the end of the 7th c.AD by research on the Levantine amphorae, also examples came from Corinth were dated to the middle of the 7th c. / third quarter of the 7th c.AD.²⁷ In the light of this information, it has been claimed that the examples uncovered in this building can be dated to the beginning and/end of the 7th c.AD. But, it has not yet been known which product the Crypta Balbi 1 amphorae contained.²⁸

CONCLUSION

The assessment of the local or import ceramic groups of “Basilical Structure” indicates that various deduction on the function/functions, structure and settlement can be made. Primarily, it is proved that the various quality and/or types of products or structures may be attributed to the different centers of production as various types of amphorae the import ceramic groups were found. Although the natural boundaries of the building were not reached during the excavations, the relatively high number of amphorae found may be attributed to the assumption that the amphorae may have been sent here for public service of the building rather than a personal order. The various types of amphoras

21 cf. Pieri 2005: Fig. 86.7/8; Dixneuf 2011: AE 7-1.5 Variantes A-C, Fig. 148: 87-14; Fig. 159: 329; Şenol 2018: Fig. 154; Fig. 156. Üretim merkezleri için ayrıca, bkz: Dixneuf 2011: 157-163.

22 Dixneuf 2011: AE 7-1.5 Variantes A-C, Fig. 159: 329; Şenol 2009: 172; Şenol 2018: 158.

23 Hayes 1992: 66-67, Type 12, Fig. 49.189-192; Pieri 2005: 132, 201-202; Dixneuf 2011; Bezczyk 2013: 172, Type 58; Şenol 2018: 159.

24 Sagui 1998: 318, Fig. 10.1; Sagui 2001: 291-292, II.3.163.

25 Hacim ölçümü boyunun başladığı yerden itibaren hesaplanmıştır. www.amphoralex.org (20.02.2019) Rigor 1981: 193-194.

26 Reynolds 2005: 570-573.

27 Sagui vd. 1997: Fig. 2,7; Sagui 1998: 318, Fig. 10.1; Sagui 2001: 292, II.3.163; Slane - Sanders 2005: 273, 278, 4-21, Fig. 11; Reynolds 2005: 572.

28 Kara 2021: 82.

23 Hayes 1992: 66-67, Type 12, Fig. 49.189-192; Pieri 2005: 132, 201-202; Dixneuf 2011; Bezczyk 2013: 172, Type 58; Şenol 2018: 159.

24 Sagui 1998: 318, Fig. 10.1; Sagui 2001: 291-292, II.3.163.

25 Volume is calculated from the neck. www.amphoralex.org (20.02.2019) Rigor 1981: 193-194.

26 Reynolds 2005: 570-573.

27 Sagui et al. 1997: Fig. 2,7; Sagui 1998: 318, Fig. 10.1; Sagui 2001: 292, II.3.163; Slane - Sanders 2005: 273, 278, 4-21, Fig. 11; Reynolds 2005: 572.

28 Kara 2021: 82.

Öncelikle, ithal ürünlerden amphoraların birden fazla coğrafi köken çeşitliliği, yapıya farklı merkezlerden farklı kalitede ve/veya türde ürünün geldiğini göstermektedir. Kazılarda yapının doğal sınırlarına ulaşılmamasına rağmen, amphora sayısının nispeten fazla olması amphoraların kişisel siparişten öte, yapının varsayılan kamusal hizmeti vesilesiyle buraya gönderilmiş olma ihtimalini ortaya çıkarmaktadır. Amphoraların mevcudiyetinin sebebi, devlet tarafından yapılan bir tedarik ya da yapının işlevine göre buradaki yetkililer tarafından yapılmış sipariş olarak açıklanabilir. Bu tespit, dönem içinde yapıda yaşayan kişi/kişilerin olduğuna dair ihtimali kuvvetlendirmektedir. Amphoraların yapıya getirdiği varsayılan şarap ve zeytinyağının yakın çevrede yetişmesinin uygunluğuna karşın, dışarıdan da alım yapılması ve bu ürünlerin çeşitli merkezlerden geliyor olması düzenli tedariki/satın almayı gösteriyor olmalıdır. Diğer ithal seramik grubu olan unguentariumların varlığı ve yoğunluğu ise, bu kapların da yapının işlevi içindeki görevini düşündürmektedir. Ayrıca, yapıdaki diğer ilaç hazırlama aletleri ile birlikte değerlendirildiğinde unguentariumların da yardımcı ilaç maddesi içeren bir seramik grubu olduğu sonucuna varılabilir. Söz konusu öneriye göre, yapının en azından MS 6. - 7. yüzyıllarda (en azından bir süreliğine) ilaçların yapılarak ya da karıştırılarak kullanıldığı bir yer olarak hizmet gördüğü sanılmaktadır. Farklı yerleri temsil ettiği sanılan unguentarium mühürlerinin bir arada ele geçmiş olması, bu kapların manastırlarca üretilip ve doldurulup geldikleri varsayıldığında, hem dini karakterli hem de tedavi hizmeti veren bir yapıyı işaret eder niteliktedir. Bu bilgiler ışığında; unguentariumların, amphoraların buradaki varlığı ile aynı sebepten, diğer bir deyişle aynı kamu hizmetine yönelik olarak gelmiş olduklarını önermek mümkündür.

Diğer taraftan, çevrede üretilmiş olduğu sanılan yerel kap grubu olarak pithoslardan elde edilen sonuçlar da oldukça önemlidir. Pithos parçalarının bize gösterdiği üzere (çok kırık parçalı olmalarına ve bir pithosun yüzlerce parçaya ayrılabilir olmasına rağmen), hamur ve form özellikleri yapıda birden fazla pithos olduğunu ortaya koymaktadır. Söz konusu pithoların gıda depolama amaçlı oldukları göz önünde bulundurulduğunda, bu gıdaların burada (yapıda?) tedavi gördüğü sanılan kişilerin beslenmesinde kullanıldıkları ileri sürülebilir. Bu bağlamda söz konusu pithos ve amphoralar, var-

found may be associated with the demand by the state or an order by the officials there according to the function of the building which may imply that there was individual(s) residing in the building in the period. Despite convenient conditions around the Firuzköy and its hinterland for wine and olive oil production (which claimed to be transferred to the building by the amphorae), their transfer here from overseas territories and various centers may be attributed to a regular supply/purchase. On the other hand, the presence and density of unguentaria, which are labeled the other imported ceramic group, suggested the role of these vessels in the function of the building. In addition, to evaluate together with other drug preparation tools, it might be claimed that the unguentaria are also a ceramic group-containing (product inside the jars) auxiliary medication substance(s). According to the argument in question, it is thought that the structure served as a place/institution where drugs were utilized by making or blending drugs at least during (at least for a while) the 6th – 7th c. AD. The fact that a variety of unguentaria stamps, which may have represented the different production centers, have been found together, assuming that these jars were produced and filled by monasteries, indicates an ecclesiastical character and a therapeutic service of the structure. In the light of this information, it is possible to ascertain that the unguentaria came for the same aim here as the presence of amphorae, in the other words, for the same public service.

Besides, the results of examining the fabric of the pithoi, one of the local production ceramic groups, are important. The features of the fabric and form of the pithoi sherds (even though they can be broken into hundreds of pieces and are very fragmented) have proved that there was more than one pithos in the structure. It might be assumed that the foods inside the pithoi were used for the nutrition of individuals who resided in the structure. Herewith the pithoi and amphorae may also indicate that the hypothetical treatment service was an accommodation service.

This paper also focused on the fabric and the substances of the pottery groups which are thought to be local. It can be claimed that pipes, bricks, and roof tiles were brought from the production center(s) in the vicinity of the settlement as they were

sayımsal tedavi hizmetinin konaklamalı bir hizmet olduğunu da gösteriyor olabilir. Amphoralar gibi pithosların da yapıda çalışan ve/veya konaklayan (belki tedavi hizmeti alan) kişilerin tüketimi için burada bulunduğu önerilmesi mümkündür.

Araştırmanın projeksiyon tuttuğu bir diğer konu ise, yerel olduğu düşünülen seramik gruplarının hamur ve katkı madde yapılarına dairdir. Söz konusu gruplar (künk, tuğla ve kiremit) yapının inşasında kullanıldıkları için (hepsinin ilk kullanımı oldukları varsayıldığında) bölgesel olarak yakın üretim merkezinden/merkezlerinden getirildikleri kabul edilmektedir. Bu bağlamda, Geç Roma – Erken Bizans (?), Bizans ve Osmanlı Dönemleri'nde İstanbul çevresinde bilinen/olası seramik üretim merkezleri veya kil yataklarına dair yapılmış araştırma sonuçları oldukça önemlidir. Haliç, Eyüp, Hasköy-Kasımpaşa, Tekfur Sarayı (Ayvansaray), Büyükdere-Yeniköy, Tophane, Topkapı Sarayı (Çinicileri) gibi nispeten şehrin içinde ve yakın çevresinde ya da Göksu, Beykoz, Hoşköy - Gaziköy (Tekirdağ) ve Marmara Adası gibi daha uzak mesafedeki çevrede seramik üretimlerine dair bulgu veya yazılı tarih kanıtlarıyla karşılaşılabilmektedir.²⁹ Sözü edilen her alanda seramik üretiminin varlığı kanıtlanmamıştır; veya Geç Antik Dönem'de kiremit, tuğla, künk veya pithos üretimi olup olmadığına dair net bilgiler elde edilememektedir. Osmanlı Dönemi'nde tuğla ve kiremit üretimi yapılan yerlere bakıldığında ise adı geçen yerler; Hoşköy, Mürefte, Kalamış, Eriklice, Gaziköy, Kirazlı gibi İstanbul ve Tekirdağ sınırları içinde kalan yerlerdir. Ek olarak, Gelibolu ve Ecebat'ta da İstanbul için kiremit ve tuğla üretimi yapıldığı bilinmektedir. Bununla birlikte, "Bazilikal Yapı"da pithosların bir bölümünde yoğun olarak karşılaşılan sarı mika gibi bir katkı maddesinin İstanbul içinde veya yakın çevresindeki mevcudiyeti de dikkat çekici bir soru işareti olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazı katkı hammaddelerinin dışarıdan üretim yerine getirilmiş olabileceğine dair olasılığın da göz önünde tutulmasına karşın, bu durumun sürdürülebilirliğinin dönemin seramik üretim koşulları çerçevesinde sorgulanması gerekmektedir. Tuğla açısından ise, Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) kazılarında ele geçen örneklerde şu anki bilgiler ışığında mikasız

used in the construction of the structure. The result of this research on possible/known production centers or clay deposits around Istanbul during the Late Roman – Early Byzantine (?), Byzantine, and Ottoman Periods are quite important. The findings or written historical evidence of ceramic production can be encountered relatively in the city, such as the Golden Horn, Eyüp, Hasköy-Kasımpaşa, Tekfur Palace (Ayvansaray), Büyükdere-Yeniköy, Tophane, Topkapı palace (Çinicileri), or in more distant places such as Göksu, Beykoz, Hoşköy-Gaziköy (Tekirdağ) and Marmara island.²⁹ The ceramic production in all mentioned areas has not been proven; or it is not possible to obtain concise data on the production of roof tiles, bricks, pipes, or pithoi in the Late Antiquity. Hoşköy, Mürefte, Kalamış, Eriklice, Gaziköy, and Kirazlı are places, which were known as the centers that produced bricks, roof tiles, and pipes in the Ottoman period, within the borders of Istanbul and Tekirdağ. Also, Gallipoli and Ecebat were the other production centers that produced tiles and bricks for Istanbul. However, whether some inclusions such as gold mica, which is encountered in some pithoi examples that came from the "Basilical Building", exist in and/or the immediate vicinity in Istanbul should be questioned as well. Even though the inclusion materials could have been brought to the production center from another place (from a long distance), it should be noted that this was more difficult to sustain this kind of production under the period's circumstances. On the other hand, the bricks unearthed in the site of Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea ?) with micaceous fabric were encountered (e.g. Cat. No. 8). But, it is known that there have been found brick examples containing volcanic rock or micaceous among the examples examined for those working on the other buildings of Constantinople.³⁰ Considering the pipes in terms of local ceramic production, the presence of gold mica detected in the examples needs evaluation of the possible production site together with the pithoi.

If the gold mica source is investigated in/or surrounding Istanbul (in the areas that are now inside

29 Bardill 2004: 3-5; Çalışlar Yenişehirlioğlu 2012: 78-99; Günsenin 1992: 197-207; Kahya 1992: 13. Marmara Adası yakınlarında kiremit ve künk mevcut olan batıklar için ayrıca bkz: Günsenin 2002: 130, Fig. 8.2.

29 Bardill 2004: 3-5; Çalışlar Yenişehirlioğlu 2012: 78-99; Günsenin 1992: 197-207; Kahya 1992: 13. See also for shipwrecks including tiles and pipes in the vicinity of the Marmara island: Günsenin 2002: 130, Fig. 8.2.

30 Kahya 1992: 62, 144.

hamura sahip örnekler ile karşılaşmıştır (örn.Kat. No. 8). Henüz yerleşimde mikalı örneklerle karşılaşmamış olmasına rağmen, Constantinopolis yapılarıyla ilgili çalışmalarda incelenmiş örnekler arasında volkanik kayaç içeren veya mikalı tuğla örneklerinin varlığı da bilinmektedir.³⁰ Yerel seramik üretimi açısından künlere bakıldığında, ele alınan örnekte görülen sarı mikanın varlığı, olası üretim yerinin pithoslarla birlikte değerlendirilmesini gerektirmektedir.

İstanbul içinde veya yakınındaki (günümüzde şehrin içinde kalmış alanlarda) sarı mika kaynağı araştırıldığında; Firuzköy yakınları dahil olmak üzere mikalı jeolojik özellikler gösteren alanların varlığı ortaya konmuştur.³¹ Ancak, İstanbul içinde kalan bu alanlardan kaynak olarak herhangi bir hammadde sağlandığı, bu alanların herhangi bir seramik üretiminde kullanıma uygunluğu ya da tarihsel süreçte kullanılmış olduğuna dair herhangi bir bilgi ya da kanıt henüz mevcut değildir. Ancak, ileride yapılacak kil yatağı-katki ve seramik hamur karşılaştırmalarına dair çalışmaların, gerek Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea?) kazılarında tespit edilen yapılarda kullanılan mimari eleman gerekse de Constantinopolis içindeki diğer yapıların seramik elemanlarının üretim ve/veya hammadde yerlerini açıklamaya yardımcı olacağı beklenmektedir. Bununla birlikte, Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea?) yerleşiminde tespit edilen künk, pithos, tuğla ve kiremit buluntularının hamurları üzerinde yapılacak detaylı gruplayıcı çalışmalar da bu konuda daha ileri bilgiler sağlayacaktır. Ek olarak, gelecekte yapılması planlanan ve ileriki çalışmalara eklenmesi beklenen petrografik analizlerin yanı sıra, kapların içindeki ürünü işaret edebilecek kalıntı analizlerinin de gerçekleştirilmesi, söz konusu araştırmayı genişletmesi beklenen diğer hedefler arasında yer almaktadır.

the city present as Istanbul is a metropolitan), the existence of areas with micaceous geological features, including fields in the Firuzköy, has been confirmed.³¹ However, there is no information or evidence yet that any raw materials were obtained from these areas as a source within Istanbul, their suitability for use in any ceramic production, or that it was used in the historical periods. Nonetheless, further studies on clay deposits-inclusions and ceramic fabric comparisons will help to explain the production and/or raw material locations of the architectural elements and local ceramic production used in the structures found in the Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea?) excavations, as well as the ceramic elements of other buildings in Constantinople. In addition, detailed grouping studies to be accomplished on the pipes, pithoi, bricks, and roof tiles revealed in the site of Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea?) will also provide further information and discovery on this subject. In addition, the petrographic analysis, intended to be carried out in the future as further studies, as well as residue analysis that may indicate the product in the vessels, are among the other aims which are expected to expand this research.

30 Kahya 1992: 62, 144.

31 Okutgen 2012: 51 -56. Tuğla üretimi ve kil katkı maddelerine dair bilgi paylaşımı ve kıymetli yardımları için Kastamonu Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Öğretim Üyesi, Dr. Öğr. Üyesi Murat Eroğlu'na teşekkürü borç bilirim. Tuğla üretimi için ayrıca bkz: Kahya 1992: 6-13; Bardill 2004: v.I, 3-5; Kurugöl – Tekin 2010: 767-777; Eroğlu - Akyol 2017: 141-162.

31 Okutgen 2012: 51 -56. I would like to thank Dr. Murat Eroğlu who is a member of the Kastamonu University Archaeology Department for knowledge sharing and his support on brick production and inclusions of clay. See also for the topic of brick production: Kahya 1992: 6-13; Bardill 2004: v.I, 3-5; Kurugöl – Tekin 2010: 767-777; Eroğlu - Akyol 2017: 141-162.

KATALOG ³²	CATALOG ³³
<p>Kat. No: 1 Mühürlü pithos gövdesi (Şek. 2.1; 3.1) Env. no.: 41/21-1 Buluntu Yeri ve Kodu: 8/12F/c; +6.40 m/Temizlik Ölçüleri: 20,3 x 14,6 cm; cidar kal.: 4,9 cm Hamur Rengi: 10 R 3/4 dusky red Astar Rengi: 10 R 4/2 weak red Katkısı: Şamot, beyaz ve bordo kuvars, az sarı mika.</p>	<p>Cat. No: 1 Fragment of stamped pithos (Figs. 2.1; 3.1) Inv. no.: 41/21-1 Findspot: 8/12F/c; +6.40 m/Cleaning Dimensions: 20.3 x 14.6 cm; wall: 4.9 cm Fabric: 10 R 3/4 dusky red Slip: 10 R 4/2 weak red Inclusions: Grog, white, and claret red quartz, few gold mica.</p>
<p>Kat. No: 2 Pithos Gövdesi (Şek. 2.2; 3.2) Env. no.: 136/21-2 Buluntu Yeri ve Kodu: 8/12F/d; +5.60-5.50 m Ölçüleri: 17 x 13,2 cm; cidar kal.: 5 cm Hamur Rengi: 10 R 4/6 red Astar Rengi: 10 R 6/3 pale red Katkıları: Sarı mika, bordo iri, krem ve gri küçük kuvars. c.1 cm genişliğe varan kuvars katkıdır.</p>	<p>Cat. No: 2 Fragment of pithos (Figs. 2.2; 3.2) Inv. no.: 136/21-2 Findspot: 8/12F/d; +5.60-5.50 m Dimensions: 9 x 6,4 cm; wall: 4.6 cm Fabric: 10 R 4/6 red Slip: 10 R 6/3 pale red Inclusions: Gold mica, big, claret red quartz, little, grey quartz. Some of quartzes are c.1 cm.</p>
<p>Kat. No: 3 Pithos Ağız (Şek. 2.3; 3.3) Env. No.: 123/21-1 Buluntu Yeri ve Kodu: 8/12F/d; +6.70-5.50 m Ölçüleri: 22,5 x 16,3 cm; ağız kenarı kal: 11 cm; cidar kal: 3,3 cm Hamur Rengi: 10 R 3/4 dusky red Astar Rengi: 10 R 4/4 weak red Katkıları: Beyaz kuvars, sarı mika, şamot, kireç.</p>	<p>Cat. No: 3 Pithos rim (Figs. 2.3; 3.3) Inv. No.: 123/21-1 Findspot: 8/12F/d; +6.70-5.50 m Dimensions: 22.5 x 16.3 cm; rim thickness: 11 cm; wall: 3.3 cm Fabric: 10 R 3/4 dusky red Slip: 10 R 4/4 weak red Inclusions: White quartz, silver mica, grog, lime.</p>
<p>Kat. No: 4 Graffitolu pithos gövdesi (Şek. 2.4; 3.4) Env. No.: 123/21-2 Buluntu Yeri ve Kodu: 8/12F/d; +6.70-5.50 m Ölçüleri: Cidar kal.: 5 cm Hamur Rengi: 10 R 5/3 weak red Astar Rengi: 10 R 5/4 weak red Katkıları: Sarı mika, bordo ve krem renkli kuvars, kireç.</p>	<p>Cat. No: 4 Fragment of pithos with graffito (Fig. 2.4; 3.4) Inv. No.: 123/21-2 Findspot: 8/12F/d; +6.70-5.50 m Dimensions: Wall: 5 cm Fabric: 10 R 5/3 weak red Slip: 10 R 5/4 weak red Inclusions: Gold mica, claret red quartz, cream quartz, and lime.</p>
<p>Kat. No: 5 Bezemeli Pithos gövdesi (Şek. 2.5; 3.5) Env. No.: 60/21-1 Buluntu Yeri ve Kodu: 8/16G/d; +5.30-4.80 m Ölçüleri: 14 x 10,3 cm, cidar kal.: 3,1 cm Hamur Rengi: 10 R 5/6 red Astar Rengi: 10 R 6/6 pale red Katkıları: Nispeten ince elenmiş hamurlu ve küçük boyutlu katkılı. Beyaz, gri kuvars, şamot, sarı mika katkılı.</p>	<p>Cat. No: 5 Fragment of decorated pithos (Figs. 2.5; 3.5) Inv. No.: 60/21-1 Findspot: 8/16G/d; +5.30-4.80 m Dimensions: 14 x 10.3 cm, wall: 3.1 cm Fabric: 10 R 5/6 red Slip: 10 R 6/6 pale red Inclusions: Relatively fine-grained fabric and small inclusions. White and grey quartz, grog, and gold mica.</p>

32 AÇ: Ağız Çapı.

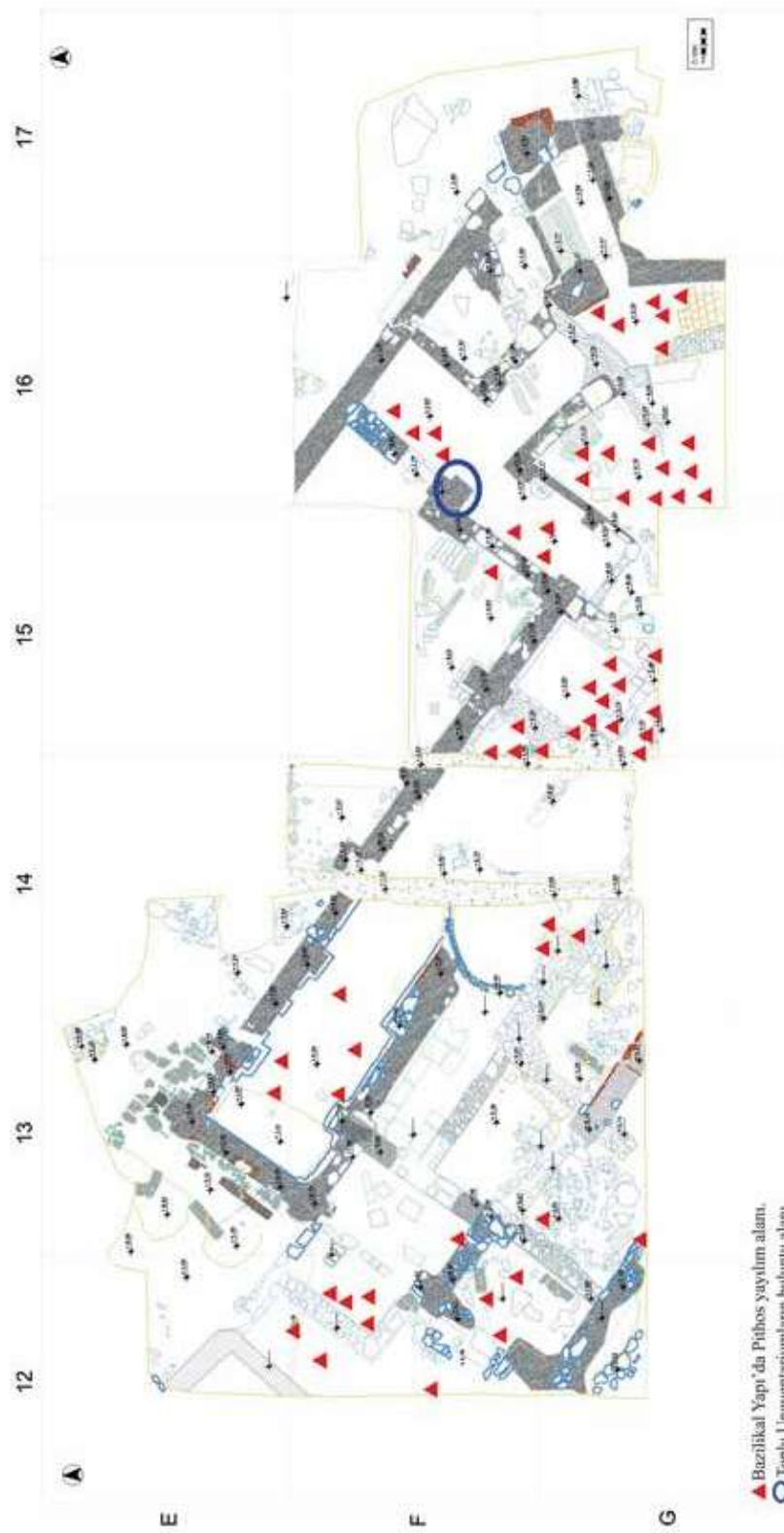
33 D: Diameter; RD: Rim Diameter.

KATALOG	CATALOG
<p>Kat. No: 6 Pithos gövdesi (Şek. 2.6; 3.6) Env. no.: 182/21/1 Buluntu Yeri ve Kodu: 8/16 G/b; +5.00-4.81 m Ölçüleri: 26,2 x 22,2 cm; cidar kal. 5,6 cm Hamur Rengi: 10 R 4/8 red Astar Rengi: 10 R 6/4 pale red Katkıları: İnce elenmiş hamurlu. Büyük beyaz kuvars, sarı mika, kireç katkılı.</p>	<p>Cat. No: 6 Fragment of pithos (Figs. 2.6; 3.6) Inv. No.: 182/21-1 Findspot: 8/16 G/b; +5.00-4.81 m Dimensions: 26.2 x 22.2 cm; wall: 5.6 cm Fabric: 10 R 4/8 red Slip: 10 R 6/4 pale red Inclusions: Fine-grained fabric. Big and white quartz, gold mica, lime.</p>
<p>Kat. No: 7 Pithos kapağı (Şek. 2.7; 3.7) Env. no.: 90/21-1 Buluntu Yeri ve Kodu: 8/12F/c; +6.06 m Ölçüleri: Çap: 54,3 cm; cidar kal.: 3,7 cm Hamur Rengi: 10 R 6/3 pale red Astar Rengi: 10 R 7/6 light red Katkısı: İnce elenmiş hamurlu. Yoğun kireç, az mika katkılı.</p>	<p>Cat. No: 7 Pithos lid (Figs. 2.7; 3.7) Inv. No: 90/21-1 Findspot: 8/12F/c; +6.06 m Dimensions: D: 54.3 cm; Wall.: 3.7 cm Fabric: 10 R 6/3 pale red Slip: 10 R 7/6 light red Inclusions: Fine-grained fabric. Intense lime, few mica.</p>
<p>Kat. No: 8 Mühürlü Tuğla (Şek. 2.8; 3.8) Env. No.: 68/21-1 Buluntu Yeri ve Kodu: 8/12E/d; +6.31-6.15 m Ölçüleri: 33 x 33,6 cm, cidar kal.: 5,3 cm Hamur Rengi: 2.5 R 5/6 red Astar Rengi: 2.5 R 7/2 pale red Katkıları: İnce elenmiş hamurlu ve küçük katkılı. Beyaz kuvars ve kireç.</p>	<p>Cat. No: 8 Brickstamp (Figs. 2.8; 3.8) Inv. No.: 68/21-1 Findspot: 8/12E/d; +6.31-6.15 m Dimensions: 33 x 33.6 cm, wall: 5.3 cm Fabric: 2.5 R 5/6 red Slip: 2.5 R 7/2 pale red Inclusions: Relatively fine-grained and small inclusions. White quartz and lime.</p>
<p>Kat. No: 9 Künk Ağız (Şek. 2.9; 3.9) Env. No.: 113/21-1 Buluntu Yeri ve Kodu: 8/16F/c; +6.05-5.50 m Ölçüleri: 4,15 x 6,8 cm, cidar kal.: 1,2 cm, c.AÇ: 8 cm Hamur Rengi: 10 R 5/3 weak red Astar Rengi: 10 R 7/4 pale red Katkıları: Nispeten ince elenmiş hamurlu ve küçük boyutlu katkılı. Bordo, sarı ve gri kuvars, kireç, az sarı mika katkılı.</p>	<p>Cat. No: 9 Pipe rim (Figs. 2.9; 3.9) Inv. No.: 113/21-1 Findspot: 8/16F/c; +6.05-5.50 m Dimensions: 4.15 x 6.8 cm, wall: 1.2 cm, c.RD: 8 cm Fabric: 10 R 5/3 weak red Slip: 10 R 7/4 pale red Inclusions: Relatively fine-grained fabric and small inclusions. Claret red, yellow, and grey quartz, few gold mica.</p>

KAYNAKÇA / BIBLIOGRAPHY

Modern Kaynaklar / Modern Sources

- Altuğ, K. (2017). Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea?) Kazıları Büyük Sarnıç. (Ed. Ş. G. Aydingün). *İstanbul Küçükçekmece Göl Havzası Kazıları (Bathonea)*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları. 181-191.
- Aydingün, Ş., Aslan, A. - Kaya, D. (2013). Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea?) Kazılarında Ele Geçen Unguentariumlar. *İstanbul Araştırmaları Yıllığı*, 2, 1-14.
- Aydingün, Ş. (2017). Nehir-Göl-Deniz Birleşiminde Bir Kazı Yeri (İlk Beş Yıllık Çalışma). (Ed. Ş. G. Aydingün). *İstanbul Küçükçekmece Göl Havzası Kazıları (Bathonea)*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları. 1-12.
- Bardill, J. (2004). *Brickstamps of Constantinople, v.I-II*. Oxford: Oxford University Press.
- Bezczky, T., Scherrer, P. - Sauer, R. (2013). *The amphorae of Roman Ephesus*. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.
- Çalışlar Yenişehirlioğlu, F. (2012). İstanbul Arkeolojisi ve Çini / Seramik Üretim Merkezleri. *İstanbul Araştırmaları Yıllığı*, 1, 77-99.
- Dixneuf, D. (2011). *Amphores égyptiennes: Production, typologie, contenu et diffusion (IIIe siècle avant J.-C. – Ixe siècle après J.-C.)*. Alexandrie: Centre d'Études Alexandrines.
- Eroğlu, M. - Akyol, A. A. (2017). Antik Yapı Malzemesi Olarak Tuğla ve Kiremit: Boğsak Adası Bizans Yerleşimi Örnekleme. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 20, 141-162.
- Günsenin, N. (1992). Ganos: Bin Yıldır Şarap ve Amphora Üreten "Kutsal Dağ". *Türk Arkeoloji Dergisi*, 30, 197-207.
- Günsenin, N. (2002). Medieval trade in the Sea of Marmara: the evidence of shipwrecks. *Travel in the Byzantine world: Papers from the thirty-fourth Spring Symposium of Byzantine Studies*. (Birmingham, April 2000. Aldershot, Hants, Ashgate, İngiltere, 10 - 12 Haziran 2002), 125-135.
- Hayes, J. W. (1992). *Excavations at Saraçhane in Istanbul, vol.2: Pottery*. Princeton: Princeton University Press.
- Kahya, Y. (1992). İstanbul Bizans Mimarisinde Kullanılan Tuğlaların Fiziksel ve Mekanik Özellikleri. (Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul)
- Kara, Ü. (2020). A Group of One-Handled "Sardis Type" Amphorae from the Excavations at Küçükçekmece Lake Basin (Bathonea?). *Olba*, 26, 421-438.
- Kara, Ü. (2021). Constantinopolis'in Hinterlandının Geç Antik Dönem Ticaretine Bir Bakış. *TÜBA-AR Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi*, 29, 73-93.
- Kaya, D. (2017). Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea?) Kazıları Geç Antik Çağ Unguentariumları-2013. (Ed. Ş. G. Aydingün). *İstanbul Küçükçekmece Göl Havzası Kazıları (Bathonea)*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 239-257.
- Kaya, D. (2019). *Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea) Kazıları Unguentariumları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne)
- Kaya, D. - Aydingün, Ş. (2020). Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea) Kazıları Geç Antik Çağ Yapı Kompleksinin Unguentariumlar Üzerinden Değerlendirilmesi. *Parion Studies, Propontis ve Çevre Kültürleri/Propontis and Surrounding Cultures, III*, 169-178.
- Kurugöl, S. – Tekin, Ç. (2010). Anadoluda Bizans Dönemi Kale Yapılarında Kullanılan Tuğlaların Fiziksel, Kimyasal ve Mekanik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Gazi Üniv. Müh. Mim. Fak. Dergisi*, 25/4, 767-777.
- Metaxas, S. (2005). Frühbyzantinische Ampullen und Amphoriskoi aus Ephesos. (Ed. F. Krinzinger). *Spätantike und mittelalterliche Keramik aus Ephesos*. Wien, 67-135.
- Okutgen, N. (2012). İstanbul Haramidere - Küçükçekmece Gölü Arasının Yerleşime Uygunluğunun Araştırılmasında Mühendislik Jeolojisi Yaklaşımlarının İrdelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul)
- Özudoğru, Ş. – Dündar, E. (2007). Kıbyra Geç Roma-Erken Doğu Roma Dönemi Mühürlü Unguentariumları. *Olba*, 15, 145-177.
- Pieri, D. (2005). *Le commerce du vin oriental à l'époque byzantine (Ve-VIIe siècles): Le témoignage des amphores en Gaule*. Beyrouth: Institut Français du Proche-Orient.
- Rigor, Y. (1981). Méthode géométrique simple de calcul du volume des contenants céramiques. *Documents d'Archéologie Méridionale*, 4, 193-194.
- Riley, J. A. (1981). The pottery from the cisterns 1977.1, 1977.2, 1977.3. *Excavations at Carthage conducted by the University of Michigan*, 6, 85-124.
- Reynolds, P. (2005). Levantine amphorae from Cilicia to Gaza: a Typology and Analysis of Regional Production Trends from the 1st to 7th Centuries. *Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean. Archaeology and Archaeometry*, 1, 563-612.
- Sagui, L. (1998). Il deposito della Crypta Balbi: una testimonianza imprevedibile sulla Roma de VII secolo? *Ceramica in Italia: VI-VIII secolo. Atti del convegno in onore di John W. Hayes. Roma, 11-13 maggio 1995*, 305-330.
- Sagui, L. (2001). Anfore. *Roma. Dall'antichità al medioevo. Archeologia e Storia nel Museo Nazionale Romano Crypta Balbi*. 291-294.
- Sagui, L., Ricci, M. - Romei, D. (1997). Nuovi Dati Ceramologici per la Storia Economica di Roma tra VII e VIII Secolo. *La céraque médiévale en Méditerranée, Actes du Vie congrès de L'aiecm2 Aix-en-Provence 13-18 novembre 1995*, 35-48.
- Slane, K. W. - Sanders, G. D. (2005). Corinth. Late Roman horizons. *Hesperia*, 74, 243-297.
- Stanislawski, B. – Aydingün, Ş. (2018). Cultural Heritage and Archaeological Investigations in East Thrace. *Analecta Archaeologica Ressoviensia*, 13, 109-134.
- Şenol, A. K. (2009). *AETAM (Arslan Eyce Taşucu Amphora Müzesi) da Bulunan Ticari Amphoralar ve Akdeniz'de Ticaretin İzleri*. Mersin: Taşeli Matbaacılık.
- Şenol, A. K. (2018). *Commercial amphoras in the Graeco-Roman Museum of Alexandria*. Alexandrie: Centre d'Études Alexandrines.
- Şimşek, C. – Duman, B. (2007). Laodikeia'da Bulunan Geç Antik Çağ Unguentariumları. *Adalya*, 10, 285-307.

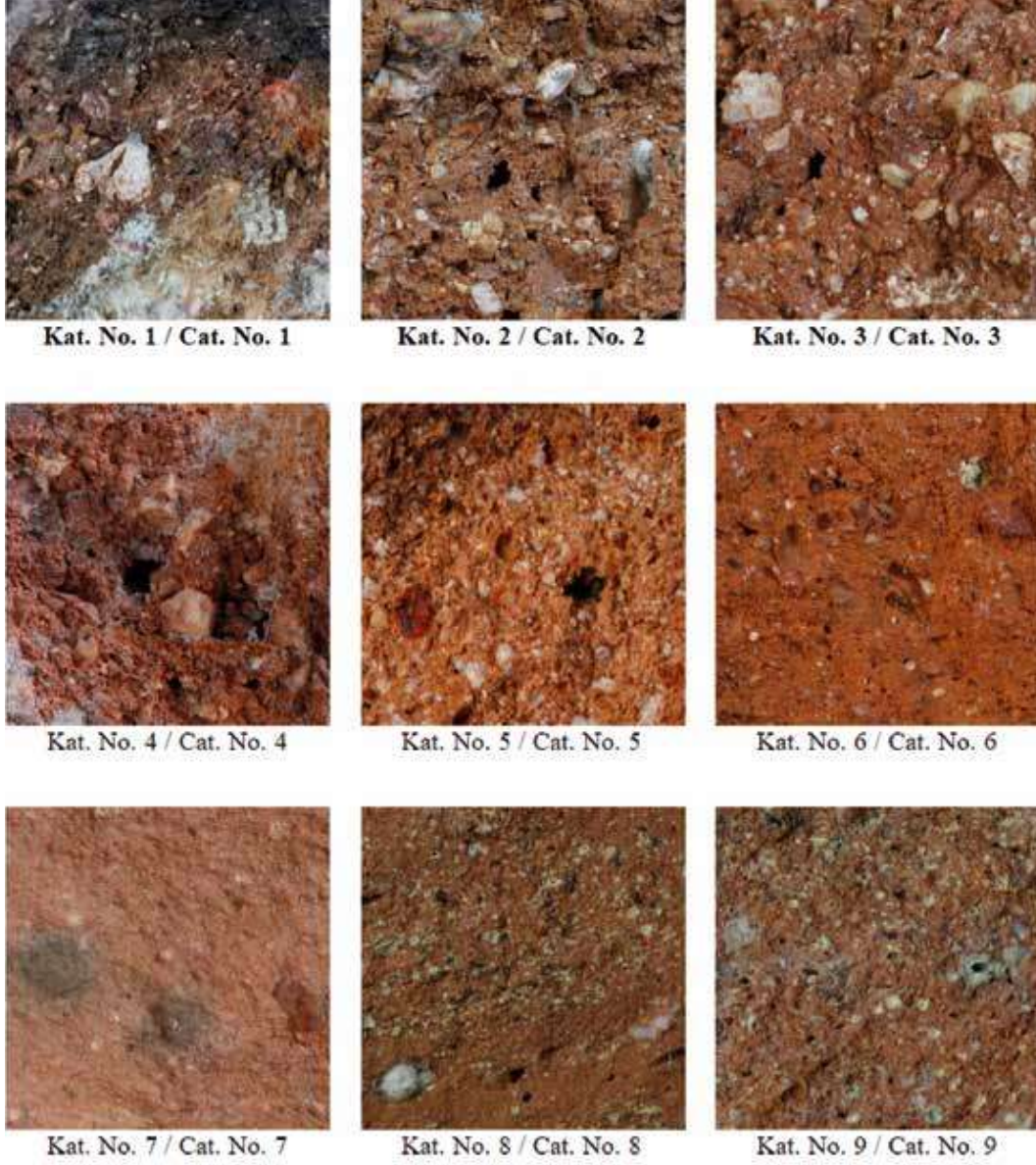

Şek. 1: Bazilikal Yapı'da tespit edilen toplu unguentariumların buluntu yeri ve pithos parçalarının güncel yayılım alanı (Çizim: A. Enez - Ü. Kara)

Fig. 1: Spot of the unguentaria and the outspread pithoi sherds in the "Basilical Planned Structure" (Drawing: A. Enez - Ü. Kara)

Şek. 2: Pithos, tuğla ve künk örnekleri (Fotoğraf: S. Kara)
Fig. 2: The examples of the pithoi, brick and pipe (Photograph: S. Kara)

Şek. 3: Pithos, tuğla ve künk örneklerine ait makro çekim fotoğrafları (Fotoğraf: S. Kara)

Fig. 3: Macro photographs of the pithoi, brick, and pipe (Photograph: S. Kara)

Şek. 4: Toplu unguentarium buluntusunun *in situ* görüntüsü (Fotoğraf: Bathonea Kazı Arşivi)
Fig. 4: *In-situ* of assemblage of the unguentaria (Photograph: Bathonea Excavation Archive)

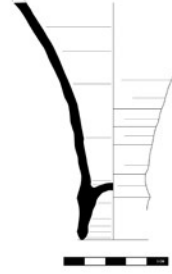
Şek. 5: Temizlik ve konservasyon sonrası unguentariumlar (Fotoğraf: Bathonea Kazı Arşivi)
Figs. 5: The unguentaria after cleaning and conservation process (Photograph: Bathonea Excavation Archive)

6a

6b

7

8

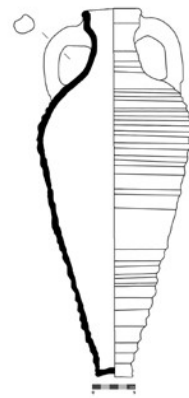
9

10

11

12

Şek. 6-12: 6a-b) LRA 2 (Kara 2021: Şek. 1a); 7) LRA 3 dibi (Kara 2021: Şek. 5b); 8) Ephesus 56 amphorası (Kara 2021: Şek. 6); 9) "Sardeis Tipi" (Kara 2021: Şek. 7a); 10) LRA 1 (Kara 2021: Şek. 8); 11) LRA 7 (Kara 2021: Şek. 12a); 12) Crypta Balbi 1 amphorası (ölçeksiz) (Kara 2021: Şek. 13b)

Figs. 6-12: 6a-b) LRA 2 (Kara 2021: Şek. 1a); 7) Base of the LRA 3 (Kara 2021: Şek. 5b); 8) Ephesus 56 amphora (Kara 2021: Şek. 6); 9) "Sardis Type" (Kara 2021: Şek. 7a); 10) LRA 1 (Kara 2021: Şek. 8); 11) LRA 7 (Kara 2021: Şek. 12a); 12) Crypta Balbi 1 amphora (non-scale) (Kara 2021: Şek. 13b)